

บทที่ 3

วิธีดำเนินงานวิจัย

ในบทนี้ ได้เสนอวิธีดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ของการวิจัย กลุ่มประชากร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการดำเนินงานการพัฒนาครูอาจารย์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาครูอาจารย์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้กลุ่มประชากร 2 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มผู้บริหารโรงเรียน ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียนและผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน 4 ฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายธุรการ ฝ่ายปกครองและฝ่ายบริการของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 ซึ่งมีทั้งหมด 27 โรงเรียน โดยนำมาทั้งหมด ไม่สุ่มตัวอย่าง เป็นจำนวนผู้บริหารทั้งสิ้น 125 คน
2. กลุ่มครูอาจารย์ ได้แก่ ครูอาจารย์ที่ปฏิบัติหน้าที่สอนในหมวดวิชาต่าง ๆ และครูอาจารย์ฝ่ายสนับสนุนการสอนที่ปฏิบัติหน้าที่ งานทะเบียนวัดผล งานแนะแนว งานห้องสมุด งานโสตทัศนศึกษา และงานกิจกรรมนักเรียน ที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนมาแล้ว ไม่น้อยกว่า 1 ปีการศึกษา โดยการสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายแบบมีสัดส่วน (Proportional simple random sampling) จากประชากรครูอาจารย์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 3,202 คน

กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ เครจซี และ มอร์แกน (Krejcie and Morgan) (1970: 608) เป็นกลุ่มครูอาจารย์ จำนวน 346 คน

รวมประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ทั้งสิ้น 469 คน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนผู้บริหารและครูอาจารย์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ใช้ในการวิจัย

ลำดับที่	โรงเรียน	จำนวนประชากร		จำนวนกลุ่มตัวอย่าง		รวมกลุ่มตัวอย่างประชากร
		ผู้บริหาร	อาจารย์	ผู้บริหาร	อาจารย์	
1	พระปฐมวิทยาลัย	5	141	5	15	20
2	ราชินีบูรณะ	4	141	4	15	19
3	ศรีวิชัยวิทยา	5	114	5	12	17
4	สระกะเทียมวิทยาคม(สังวรเจษฎ์ประกาศมอุปถัมภ์)	4	90	4	10	14
5	ภัทรญาณวิทยา	4	87	4	9	13
6	วัดไร่ขิงวิทยา	5	91	5	10	15
7	มัธยมฐานบินกำแพงแสน	4	86	4	9	13
8	ศรีบุญยานนท์	5	162	5	18	23
9	สตรีนนทบุรี	5	181	5	20	25
10	รัตนชาติเบสร์	5	118	5	13	18
11	วัดเขมาภิรตาราม	5	185	5	20	25
12	บางบัวทอง	4	88	4	10	14
13	ปากเกร็ด	5	184	5	20	25
14	ปทุมวิไล	5	121	5	13	18
15	คณะราษฎร์บำรุงปทุมธานี	5	105	5	12	17

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนผู้บริหารและครูอาจารย์ที่ใช้ในการวิจัย

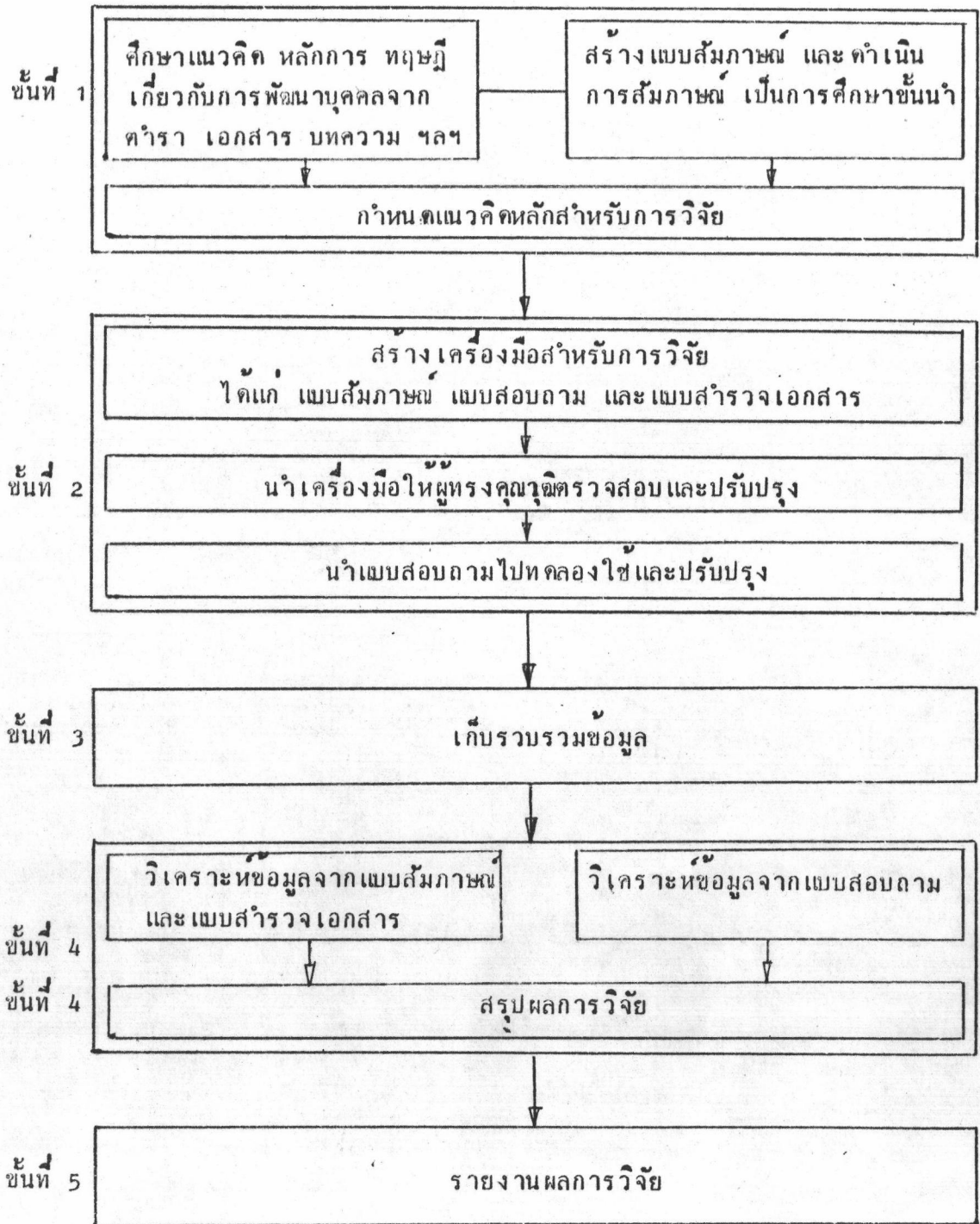
ลำดับ ที่	โรงเรียน	จำนวนประชากร		จำนวนกลุ่มตัวอย่าง		รวม กลุ่มตัวอย่าง ประชากร
		ผู้บริหาร	อาจารย์	ผู้บริหาร	อาจารย์	
16	ฉัญบุรี	5	122	5	13	18
17	ฉัญรัตน	4	82	4	9	13
18	สมุทรปราการ	5	152	5	16	21
19	สตรีสมุทรปราการ	5	146	5	16	21
20	ท่านสำโรง	4	94	4	10	14
21	บางเมือง เขียนห้องอนุสรณ์	4	92	4	10	14
22	บางพลีราษฎร์บำรุง	5	106	5	12	17
23	วิฑรทรงธรรม	4	99	4	11	15
24	วิสุทธิกษัตริ	5	104	5	11	16
25	สมุทรสาครวิทยาลัย	5	115	5	12	17
26	สมุทรสาครบูรณะ	5	107	5	11	16
27	กระทุ่มแบน"วิเศษสมุทคุณ"	4	89	4	10	14
รวม		125	3202	125	347	472

หมายเหตุ ข้อมูลจำนวนผู้บริหารและครูอาจารย์ จากกองแผนงาน กรมสามัญศึกษา
เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2527

ลำดับขั้นในการวิจัย

ดำเนินการวิจัยตามลำดับ เป็น 5 ขั้นตอน ดังแผนภาพ ต่อไปนี้

ลำดับขั้นในการวิจัย มีรายละเอียด ดังนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดแนวคิดหลักสำหรับการวิจัย แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

1. ศึกษาแนวคิด หลักการ และทฤษฎี เกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรจากตำรา เอกสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. จากข้อ 1 สร้างแบบสัมภาษณ์ และดำเนินการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ เป็นการศึกษาระดับนำ (Preliminary study) เรื่องที่ศึกษา ได้แก่ การดำเนินงานการพัฒนาครูอาจารย์ และปัญหาในการพัฒนาครูอาจารย์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่

การศึกษาในขั้นนี้ ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้บริหาร และผู้ช่วยผู้บริหารของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 5 ท่าน ดังนี้

1. นายกมล จันทร์ขจร ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมสันพิทยา
2. นายเจิม สืบขจร ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดมกุฏกษัตริย์
3. นายปลิว เนตรแก้ว ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย
4. น.ส.มาลินี ชาตรีกุล ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนสตรีวิทยา 2
5. นางจำเนียร โทประเสริฐ ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนเจ้าพระยาวิทยาคม

ผู้วิจัยได้นำผลการศึกษาจากข้อ 1 และ 2 กำหนดเป็นกรอบแนวคิดหลักสำหรับการวิจัยในการสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการวิจัย

ขั้นที่ 2 การสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยเครื่องมือ 3 ชุด ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้โดยเฉพาะ ได้แก่

1. แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน
2. แบบสำรวจเอกสาร ใช้รวบรวมข้อมูลโดยศึกษาจากเอกสารหลักฐานเกี่ยวกับการดำเนินงานพัฒนาครูอาจารย์ในโรงเรียน
3. แบบสอบถามครูอาจารย์

เมื่อผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือทั้ง 3 ชุดเสร็จเรียบร้อยแล้ว นำเครื่องมือให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบและปรับปรุง แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตัดสินความตรงความเนื้อหา (Content Validity) และแก้ไขปรับปรุงเครื่องมือตามคำแนะนำ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีลักษณะ ดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้บริหาร มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ได้แก่ ตำแหน่ง วุฒิต่างการศึกษา เพศ อายุ ราชการ และประสบการณ์ทางการบริหาร จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับการดำเนินงานการพัฒนาครูอาจารย์ในโรงเรียน ลักษณะคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) และคำถามปลายเปิด (Open-ended) จำนวน 40 ข้อ แบ่งคำถาม 5 ชั้น ดังนี้

คำถาม	จำนวน	ร้อยละ
1. การกำหนดเป้าหมายและบทบาทของหน่วยงาน	6	15.00
2. การกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบในการพัฒนา	9	22.50
3. การกำหนดความจำเป็นในการพัฒนา	10	25.00
4. การวางแผนและดำเนินโครงการพัฒนาตามแผน	7	17.50
5. การประเมินผลกระบวนการพัฒนา	8	20.00

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาครูอาจารย์ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) จำนวน 12 ข้อ และแบบปลายเปิดท้ายสุดเป็นแบบปลายเปิดสำหรับข้อเสนอแนะในการพัฒนาครูอาจารย์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา

2. แบบสำรวจเอกสาร ใช้รวบรวมข้อมูลโดยการศึกษาเอกสารหลักฐานในการดำเนินงานการพัฒนาครูอาจารย์ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ เฉพาะด้านการวางแผนและดำเนินโครงการพัฒนาครูอาจารย์ แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ลักษณะการวางแผนงานและดำเนินโครงการพัฒนาครูอาจารย์ เป็นแบบเลือกตอบ (check list) จำนวน 15 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 75.0 ของคำถามในแบบสำรวจ

ตอนที่ 2 การสนับสนุนค่านงบประมาณ และปริมาณงานในการพัฒนาครูอาจารย์ มีลักษณะเป็นตารางแบบตรวจสอบรายการและกรอกข้อมูลเชิงปริมาณ มีจำนวน 5 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 25.0 ของคำถามในแบบสำรวจ

3. แบบสอบถาม สำหรับสอบถามครูอาจารย์ แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) ได้แก่ ตำแหน่งหรือหน้าที่รับผิดชอบ วุฒิทางการศึกษา เพศ และอายุราชการ จำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของครูอาจารย์เกี่ยวกับการดำเนินงานพัฒนาครูอาจารย์ในโรงเรียน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) จำนวน 37 ข้อ จำแนกเป็น 3 ด้าน คือ

คำถาม	จำนวน	ร้อยละ
1. การกำหนดความจำเป็นในการพัฒนา	7	10.00
2. การวางแผนและดำเนินโครงการพัฒนาตามแผน	20	28.57
3. การประเมินผลกระบวนการพัฒนา	10	14.28

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของครูอาจารย์เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาครูอาจารย์ เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) และตอนท้ายของแต่ละด้านเป็นคำถามแบบปลายเปิด จำนวน 33 ข้อ แบ่งเป็น 3 ด้านคือ

คำถาม	จำนวน	ร้อยละ
1. ปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดความจำเป็นในการพัฒนา	10	14.28
2. ปัญหาเกี่ยวกับการวางแผนและดำเนินโครงการพัฒนาตามแผน	14	20.00
3. ปัญหาเกี่ยวกับการประเมินผลกระบวนการพัฒนา	9	12.85

การทดลองใช้แบบสอบถาม (Try out)

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเมื่อผ่านการตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิตรวจความตรงของเนื้อหา (Content Validity) และแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำแล้ว ไปทดลองใช้กับครูอาจารย์โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดราชบุรี ซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกับประชากรที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 20 คน แล้วหาค่าสัมประสิทธิ์แห่งความเชื่อมั่น (Reliability Coefficient) โดยให้สูตร Coefficient Alpha ของครอนบาช (Cronbach)

สูตร Coefficient Alpha (อ้างถึงใน ประคอง กรรณสูตร 2525: 52-53)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[\frac{1 - \sum \sigma_i^2}{\sigma_x^2} \right]$$

α = ความเที่ยงของแบบสอบถาม

n = จำนวนข้อในแบบสอบถาม

σ_i^2 = ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

σ_x^2 = ความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้งหมด หรือกำลังสองของส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

จากการคำนวณ ได้ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ

0.94

ขั้นที่ 3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แหล่งข้อมูล ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครูอาจารย์ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 จำนวนทั้งหมด 27 โรงเรียน เป็นประชากรผู้บริหาร 125 คน และกลุ่มตัวอย่างครูอาจารย์จำนวน 347 คน

2. วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

ก. แบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร และแบบสำรวจเอกสาร ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์และสำรวจเอกสาร ด้วยตนเอง

ข. แบบสอบถาม ส่งแบบสอบถามด้วยตนเอง การรับคืนโดยรับคืนด้วยตนเองและทางไปรษณีย์

3. จำนวนข้อมูลที่ได้รับ

ก. แบบสัมภาษณ์ เป้าหมายในการสัมภาษณ์ผู้บริหาร จำนวน 125 คน ผู้บริหารที่ให้สัมภาษณ์ จำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 88.80

ข. แบบสำรวจเอกสาร ได้สำรวจเอกสารของโรงเรียน จำนวน 24 โรงเรียน จากจำนวนทั้งหมด 27 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 88.80

ค. แบบสอบถาม ได้แจกแบบสอบถามให้ครูอาจารย์ไปทั้งหมด จำนวน 347 ฉบับ ได้รับคืน 335 ฉบับ คิดเป็นจำนวนที่ได้รับคืนร้อยละ 96.54

จำนวนข้อมูลที่ได้รับ ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนโรงเรียนที่สำรวจเอกสาร จำนวนผู้บริหารที่ให้สัมภาษณ์ และจำนวนครูอาจารย์ที่ตอบแบบสอบถาม

ที่	โรงเรียน	ร.ร. ที่สำรวจ เอกสาร	กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้วิจัย		ผู้บริหาร ที่ให้สัมภาษณ์		อาจารย์ที่ตอบ แบบสอบถาม	
			ผู้บริหาร	อาจารย์	จำนวนร้อยละ	จำนวน ร้อยละ		
1	พระปฐมวิทยาลัย	1	5	15	5	100.0	15	100.0
2	ราชินีบุรณะ	1	4	15	4	100.0	15	100.0
3	ศรีวิชัยวิทยา	1	5	12	3	60.0	9	75.0
4	สระกะเทียมวิทยาคม(สังวร เจษฎ์ประกาศมอุปถัมภ์)	1	4	10	4	100.0	10	100.0
5	ภัทรญาณวิทยา	1	4	9	4	100.0	9	100.0
6	วัดไร่ขิงวิทยา	1	5	10	5	100.0	10	100.0
7	มัธยมฐานบินกำแพงแสน	1	4	9	4	100.0	9	100.0
8	ศรีบุญยานนท์	1	5	18	5	100.0	18	100.0
9	สตรีนันทบุรี	1	5	20	5	100.0	20	100.0

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนโรงเรียนที่สำรวจเอกสาร จำนวนผู้บริหารที่ให้
สัมภาษณ์ และจำนวนครูอาจารย์ที่ตอบแบบสอบถาม

ที่	โรงเรียน	ร.ร.	กลุ่มตัวอย่าง		ผู้บริหาร		อาจารย์ที่ตอบ	
		ที่สำรวจ	ที่ใช้วิจัย		ที่ให้สัมภาษณ์		แบบสอบถาม	
		เอกสาร	ผู้บริหาร	อาจารย์	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
10	รัตนธิเบศร	1	5	13	4	80.0	12	92.3
11	วัดเขมาภิตาราม	1	5	20	4	80.0	20	100.0
12	บางบัวทอง	1	4	10	4	100.0	10	100.0
13	ปากเกร็ด	1	5	20	4	80.0	16	80.0
14	ปทุมวิไล	1	5	13	5	100.0	12	92.3
15	คณะราษฎรบำรุงปทุมธานี	1	5	12	5	100.0	12	100.0
16	ธัญบุรี	1	5	13	4	80.0	13	100.0
17	ธัญรคัน	1	4	9	4	100.0	9	100.0
18	สมุทรปราการ	1	5	16	5	100.0	16	100.0
19	สตรีสมุทรปราการ	1	5	16	5	100.0	16	100.0
20	คานส์โรง	-	4	10	4	100.0	10	100.0
21	บางเมือง เขียนห้องอนุสรณ์	-	4	10	0	0.0	10	100.0
22	บางพลีราษฎร์บำรุง	1	5	12	5	100.0	12	100.0
23	วัดทรงธรรม	1	4	11	4	100.0	10	90.9
24	วิสุทธิกษัตริ	1	5	11	1	25.0	11	100.0
25	สมุทรสาครวิทยาลัย	-	5	12	5	100.0	12	100.0
26	สมุทรสาครบูรณะ	1	5	11	5	100.0	9	81.8
27	กระทู้แม่แบบ"วิเศษสมุทรคุณ"	1	4	10	4	100.0	10	100.0
รวม		24	125	347	111	88.8	335	96.5

ขั้นที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for Social Sciences) ณ สถาบันบริการคอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

ก. แบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร

(1) ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์ และข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานการพัฒนาครูอาจารย์ เสนอข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ และค่าร้อยละ

การลงความเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานพัฒนาครูอาจารย์ ว่ามีการดำเนินงานมากน้อยเพียงใด พิจารณาจากค่าร้อยละ ดังนี้

ค่าร้อยละของการดำเนินงาน	ความหมาย
ตั้งแต่ร้อยละ 50 ขึ้นไป	มีการดำเนินงานมาก
ต่ำกว่าร้อยละ 50	มีการดำเนินงานน้อย

(2) ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาครูอาจารย์ เสนอข้อมูลโดยใช้ค่า มัชฌิมเลขคณิต และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การลงความเห็น พิจารณาจากค่าเฉลี่ยของมัชฌิมเลขคณิต โดยถือเกณฑ์ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
4.50 - 5.00	เป็นปัญหามากที่สุด
3.50 - 4.49	เป็นปัญหามาก
2.50 - 3.49	เป็นปัญหปานกลาง
1.50 - 2.49	เป็นปัญหปานกลาง
1.00 - 1.49	เป็นปัญหาน้อย หรือไม่เป็นปัญหา

ข. แบบสำรวจ ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ และค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ค. แบบสอบถามครูอาจารย์ ใช้ค่า มัชฌิมเลขคณิต และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การลงความเห็น ใช้เกณฑ์การพิจารณาจากค่าเฉลี่ย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	ความหมายของการดำเนินงาน/ ปัญหา
4.50 - 5.00	มากที่สุด
3.50 - 4.49	มาก
2.50 - 3.49	ปานกลาง
1.50 - 2.49	น้อย
1.00 - 1.49	น้อยที่สุด